

Conciones, Siue Conceptvs Theologici Ac Praedicabiles, In Omnes Totivs Anni Dominicas

Opvs Novvm Figvris, Allegoriis, Similibvs Ex Sacris profanisq[ue]
Scriptoribus plenißimum, cum occurrentium fidei controuersiarum
tractatione.

Jn Omnes Totivs Anni Dominicas Æstivas, à Festo Pentecostes vsque ad
Aduentum

Besse, Pierre de

Coloniae Agrippinae, 1620

Dominica XXIII. Post Pentecosten.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56306](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56306)

gnata figura, tandem aliquando ipsum prototypon suum, quod tu ipse es regnans in sempiterna beatitudine, videre mereatur, ad quam perducatur nos Pater, & Filius, & Spiritus sanctus. Amen.

DOMINICA XXIII. POST
PENTECOSTEN.

Partitio.

- I. De Tribulationibus.
- II. De adorante & afflicto lairo.
- III. De filia defuncta.
- IV. De lairi domo, eiusq; tumultu.
- V. De Hamorrhoidia prodeunte in publicum.
- VI. De sumptu & duratione morbi.

Ecce Princeps vnus accessit, & adorauit eum, dicens: Domine, filia mea modo defuncta est: sed veni, impone manum tuam super eam, & viuat. Matth. 9. Luc. 8.

FIGVRA.

Malach. 4. Malachias Propheta de Messia in mundum aduentu sermonem instituens ait, iis qui sanctum Dei nomen formidaturi sunt, solem iustitiae oriturum, qui salutem & sanitatem in pennis suis allaturus sit. Euangelium hodiernum duo refert miracula, quae Christus patrauit, verbis illis Prophetis ad amulum respondentia, & per omnia similia. Solem iustitiae oriturum praenuntiauit, atq; hic ipsa Saluatoris natiuitas exprimitur, deinde sanitatem in penis suis habiturum. Pennae vestimenta sunt auium: pennae quoque aquilae illius caelestis sunt vestimenta Christi, quibus sanitas adhaerescit, quod hodie re ipsa ad oculos demonstrat, cum mulier sanguinis fluxu patiens, tacta vestimenti illius fimbria, quam primū sanitati restituitur. Dicere autem solem sanitatem in penis habiturum, tantumdem est ac si dicas, Christum solo tactu vestis morbos depulsurū. Longiorem hac de re sermonem instituam, modo Spiritus S. coeptra secundet, & Deipara precibus suis solitis felix auspiciū spon-

deat. Quamobrem vnitis animis eandem in genua prouoluti salutemus cum Angelo, dicentes:

AVE MARIA.

Pius ille ac religiosus Bernardus tribulationum à Deo immisillarum emolumenta ac curatius examinans, & vtilitates quas adferunt recensens dicere solebat, quomodo stella in nocte lucent, in die latent: sic vera virtus, quae saepe in prosperis non apparet, in aduersis eminet. Nec aberrauit profecto à scopo: nam luculentis verbis illius testis accedet ærumnosus ac miser Iob: nam ipsum animi robor & constantia, patientia, & sexcentae aliae virtutes, quae delituerant, dum prospero ridebat fortuna vultu, omniaque ad votum ei affuebant, in tenebris perpetuo permansissent, si nox & caligo afflictionum aduersitarumque non apparuisset. Opinioni nostrae suffragatus August. ait: In fornace ardet palea, & purgatur aurum, illa in cinerem vertitur, & illud sordibus exurit: fornax mundus: aurum iusti, ignis tribulatio, artifex Deus. Ipsum & alio loco, sed aliis verbis habet: Sicut sub eodem igne aurum rutilat, & palea fumat, & sub eadem tribulatione stipula comminuitur, & frumenta purgantur: ita vna tribulatio irruens bonos probat, purgat & eligit, malos reprobat, exterminat & annihilat. O igitur sanctae afflictiones! Sed earūdem vtilitates & commoda audire vultis? Varia recenset August. dicens: Flagellum interius & exterius glorificat, peccatorem compellit nolentem, erudit ignorantem, custodit currentem, protegit infirmantem, excitat torpentem, humiliat superbientem, purgat poenitentem, coronat innocentem, inicit ad mortem semper viuentem. O admirabiles vtilitates!

Equidem post Patres illos dixerō tribulationem esse donum quoddam caeleste Pharmaceutum salutare, quod Deus vt medicus vsurpat, & quo nos vt ægri curamur. Has scilicet Pharmaci aut catapotij instar Deus ad sanitatem spiritus, non vero ad damnationem animae, nobis praescribit. Cum in medici & Chirurghi manus incidisti, quando ferrum subeundum est, cauteria inurēda, incisiones faciendae, sanguis minuendus, clamas, vociferaris, & cruciaris: Medicus tamen nequidquam permouetur, sed de salute tua ac vita

Sollicitus surda omnia aure præterit. Ita & nobiscum in tribulationibus agitur, clamamus, insurgimus, & indignamur, sed frustra: Deus siquidem medicus de nostra sanitate ac salute sollicitus nihil curat, pergit vltterius expostulationes nostras non admittens. Tribulationibus igitur & medicamentis vtendum. Ita etiam luadet Augustin. opinioni meæ subscribens: *Intelligat homo medicum esse Deum, & tribulationem medicamentum esse ad salutem, non pœnam ad damnationem.* Magnas igitur vtilitates adferunt tribulationes, & singularia secum bona trahunt.

In Psal. 21.

Tribulationes ministri sunt diuinæ misericordiae.

2. Reg. 24.

Tribulationes Dei ad cogitationem inducunt.

Iob. 24.

Alieni castros nos mouent.

Dan. 5.

Ipsa namq; benigni quodammodo ministri sunt diuinæ misericordiae, quæ nos ad Deum ducunt: & sane Deus interdum in vti cogitur, velut mediis & instrumentis, quibus nos ad se pelliciat. Sunt enim nonnulli, apud quos pluris valent mala & afflictiones, quam preces, dona, & beneficia, duciq; asperitate malunt & rigide haberi, aduersus beneuolos & benignos obdurati, neue vllis minis flecti norunt. Atq; vt Absolom nullis prius loabû Ducem ad se pertrahere potuit precibus, quam segete illius accenderet: ita Deus quos donis, benignitate, precibus lucrari & pellicere ad se nequit, mala interdum iis immittit & aduersitates, modo enim sanitatem aliquo perturbat morbo, modo opum affluentiam aliqua hereditatis amissione, aliisq; incommodis permiscet & interrumpit.

Et vere profecto! propria namq; tribulationes Dei, quam in caput nostrum Deus detorquet, ad Dei cognitionem nos inducit, efficitq; vt propriis eum oculis intueamur: at alienæ tribulationes co nos deducere nequeunt, nec iisdem permouemur. Hinc afflictionibus circumdatus Iob dicebat: *Audisti auris audiui te, proximi afflictiones olim videns, nunc autem oculus meus videt te, proprias tribulationes dum intueor: idcirco ipse me reprehendo, & ago pœnitentiam in sanilla & cinere.*

Balthasar Babyloniorum Rex, audito subditos per vniuersum regnum afflictos fuisse, permotus fuisse non legitur, imo ne faciem quidem contraxisse aut mutasse, donec manus illa scribentis in pariete illi soli apparuisset, & mortem esset propriam minitata. Alienæ namque aduersitates & proximi mala vix

mouent, at propria ita nos concutiunt & confternant, vt ad minimum diuinæ manus signum ad Deum trepidi confugiamus, & opem inuocemus.

Adhæc ipsa tribulatio merx est & negotiatio, qua cœlum lucramur, vt testatur Apost. *Tribulatio patientiam operatur.* Redarguit autem acriter Chrysof. eos, qui tribulationibus immixtis indignantur, expostulant, & in malam eas partem accipiunt, lucrû ad gloriam cœlestem comparandam destinatum, manibus elabi sinentes. Sepe etiam fieri videmus, vt qui malis premuntur, mundum deserant, Dei partes sequantur, cum illo in gratiam redeant. est igitur tribulationi ascribendum, quod Dei honor dilatetur, eiusq; regnum latius extendatur, preces ad eum assiduo fundantur, ac varij eidem supplicet, illius opem & misericordiam deposcentes, atq; hæc est, vt idem Chrysof. ait, ratio, cur Deus vitam nobis tranquillam & securam, & ab omni aduersitate immunem dare nolit, vt nos scilicet inuitos quodammodo toto vitæ tempore se sequi cogat, occasionemque habeat exoratus, quo cotidie misericordiam nobis ostendedi. Ar dolendum est quam maxime, quod cum toties infirmitatibus, tribulationibus aliisq; similibus à Deo inuitemur, vt ad ipsû conuertamur: tergum ei obuertamus & ad mundi vanitates, eius voci parere recusantes declinemus. Samuel à Deo cum vocatus esset, & ipse semisopitus vocem aliquam audiret, surrexit, heri sui Heli vocem esse ratus. Ita quoq; p. tribulationes sæpe nos vocat Deus: sed nos præ inertia stertentes & vitis nostris indormientes, vocem quidem eius percipimus, sed mundi eâ esse credimus: à Deo itaq; recedimus, eiusq; obsequium deserimus, & ad mundi ineptias diuertimus. Certum igitur & indubitatum est, tribulationes esse Dei vocem, quibus nos ad se vocat: at sepius ita peccatis indormiscimus, vt vocem eius audire nequeamus, sed ad mundum properemus, opem ab eodem postulari.

Saul cum à spiritu maligno exagitaretur, nunquam illi aut domesticis illius in mentem venit, ad Deum confugere, eiusq; opem implorare, sed arrepta cithara & testudine malum effugare genium conabantur. Quot-

Lib. de Act. dam. & s. dom.

Hom. 4. de pœnitent.

1. Reg. 7.

1. Reg. 16.

nam

nam, vt hoc proposito adaptem, in mundo hodierna die reperire est, qui in tribulationibus suis consolationem, musicam, vanitates aliasque mundanas ineprias & voluptates venantur & quærent, quæ tamen nullam eis requiem, nullam solidam quietem dare queunt, sed affligunt magis magisque, & dolore adaugent.

Hic 15.

In quo similes sunt adorantibus idola Dibon, de quibus apud Isaiam, intrantes quippe supplices sanum, opem postulabant; cum voto frustratos se videbant, vlulantes egrediebantur: *Ascendit Dominus ex Dibon ad excelsa in planctum.* Et deinde: *In trivitis eius accinētī sunt sacco super lecta eius, & in plateis eius orantū vlulatus, descendent in fl. tum.* An nō idem omnino agunt misera illa mundi idola, ad quæ in necessitatibus nostris confugimus: supplices & lachrymabundi, eadem consulimus; sed voto frustrati & gementes, ab illis reuertimur. Solus autem Deus, Princeps & Pater consolationum est, vti & tribulationum, tribulationum a deo vt dixi vitium, beatarum; & sanctorum auctor; illas namque virtutes sublimant & excoquunt, patientiam explorant, gratiam procurant, merita adaugent, salutis causa sunt, animas à rubigine liberant, peccatores excitant, Dei notitiam inducūt, & ad illum Reges & Principes ire compellunt. Egregium hodierno in Evangelio exemplum legere est: in quo Princeps quidam synagogicus afflictus & morte filie ingemiscens, ad Christum auxilii implorandi ergo confugit, adorat, & filie vitam postulat.

II

Historiam Matthæus complexus est scribens: *Eccce Princeps vnus accessit ad Iesum & adorabat eum dicens, Domine, filia mea modo defuncta est, sed veni, imdone manum tuam super eam & viuet.* Theologicè hanc historiam deducturus, primo filie huius resuscitationem, ac deinde Hamorrhoiisæ curationem describam, & duplex miraculum, duplici orationis parte, vnica concione complectar. Primo igitur refert Evangelista, Principem Synagogæ Iairum nomine, ad Christum ad populū verba habentem accessisse, & filie iam defunctis sanationem, aut iam defunctæ vitam & resuscitationem petiisse. Dicitur

autem est Archisynagogus & Princeps, non quod ortu Princeps esset, vel regali regum Iudæorum sanguine progenitus, sed quod synagoga caput & primus esset quemadmodum in vniuersitatib. Decanus facultatis dici solet. Hic igitur cum ad Christum accessisset genibus in terram prostratis *adorabat eum.* Mirum profecto, Principem Pharisaicū, Decanum synagogæ, & omnis concilij caput ac Præsidem, genibus Christi aduolui; & sane Euangelista ipse non parum ad tam insolitæ rei narrationem obstupescit, adhibet quippe particulā illā admirantis: *Eccce Princeps vnus.* Plebecula cateruatim & gregatim Christum sequebatur, at magnates & populi Principes Christum nō leguntur secuti: & sane quamuis Ierolymæ plures essent Principes, velut portentum esse putat Euangelista, vnum ad Christum se conferre; obseruo etiam sæpius in sacris litteris exiguum numerum iustorū deplorari. Ita in vniuersa terra Hus, quæ non mediocri Arabiæ erat portio, nō nisi vnus reperitur iustus; dictū quippe est: *Erat vir magnus inter oīs orientales, & gemā totius orientis.*

Pauca in mundo iusti.

Adorabat eum. Non possum quin demiret Magnavis humilitatem simul & pietatem principis humilis: sed egregium & insigne exemplum est, particulaliquem reipubl. Principem Christo publice supplicare & adorare. Sed amor proprio id adscribendum, cuius tanta hic vis est, vt non modo genua Princeps hic flectat, sese prosternat, sed Messiam etiam supplex adoret. Neq; enim maior reperiri amor potest, quā parentum in filios, & filiorum in parentes: videmus tamen ab amore proprio vtrumque superari. Isaac duas habebat proles, Esau, & Iacobum, pater vir pius & sanctus erat, erat & secundo genitus Iacob; tamen pater Esau maiori quam Iacobum amore profecutus est, non propter virtutem, honestamque conuersationem, sed propter commodum & amorem proprium. Esau namque venationi deditus erat, patriq; tenectam capta nōnunquā præda ferina recreabat: atque ideo illum pater præposuit Iacobo. Iacob Patriarcha cum vxoribus suis Liæ & Racheli abiturum suum declarasset, tum quod patrem illarum inimicum experiretur, tum q̄ Deus illum in patriam reuocaret; illæ quamprimū eiusdem

Gen. 27.

Gen. 31.

Tribulationes Principē hunc ad Deum adorandum
 Tribulationes his illis.

eiufdem voluntati assenserunt, dicentes: *Nunquid residui quidquam habemus in facultatibus & hereditate domus patris nostri.* Amor quippe proprius amorem paternum superabat. vti & hoc in patre & in principe, qui Christum supplex adorat. *Et adorabat eum.* Hi scilicet admirabiles sanctarum tribulationum effectus sunt. Ipsæ namque Principes inducunt vt Deum adorent, prosperitas vero mentem eorum à Deo auertit. *Bonum mihi quia humiliasti me,* dicebat Princeps quidam afflicto. Sed mirum profecto, vnâ rem mortem huic, vitam alteri afferre: nonnullis enim tribulationes noxiæ sunt & virulentæ, alijs vtiles & iucundæ. Audite enim vt diabolus inclament: *Vt quid venisti ante tempus torquere nos.* Deinde è contra notate quid Psalmographus canat: *Virga tua & baculus tuus ipsa me consolata sunt.*

Cum flumina Ægypti mirabili quadam ratione, iusta Dei vindicta in sanguinem conuersa essent, quidquid Ægyptii, eorum vxores, mulieres, filii, bestia biberent, sanguis erat: quid autem interea bibebant Hebræi? anne putatis Moysen aliquem illis aquæ fontem, aut aliquam Nili portionem à sanguine immunè reliquisse; nequaquam. Sed eandem quam Ægypti aquam biberunt; sed cum illam è flumine sanguineo hausissent, in suam naturam reuertebatur, vt multi graues auctores testantur; adeo vt quod barbaris sanguis erat & abominationi, illis aqua esset & voluptati. Idem de tribulationibus quarum sanguis symbolum erat, esto iudicium. Videtur quippe tribulatio cœlestis quædam pluuia, sed pro diuersitate manuum in quas incidit commutatur: siquidem in manu peccatoris & mundani metus est sanguis, sed hominis iusti, aqua dulcis & nectar.

Exod. 4.

Serpens ille mirabilis, quo suam Moses vocationem denotabat, manus illius cum subiisset, virga erat, sed extra illam, & in terram proiectus, vt serpens & vipera conspicietur: quo emblemate designatur, tribulationes vera animarum vocationis insignia, cum in iustorum manus incidunt, virgam esse, de qua locutus Psalter ait: *Virga tua, & baculus tuus, ipsa me consolata sunt;* Sed ad terreni cuiusdam manus cum perue-

niunt, serpentes esse, dracones, venenum, virus & interitum.

De vxoris pudicitia cum in lege veteri ducerebitaret coniunx, ad sacerdotem illam adducebat, qui certum ei potionis genus dabat: quod bibitum, si innocens & inculpata erat, nullum ei damnum aut læsionem afferebat; si vero famam illicitis amplexibus commaculasset, quamprimum, velut hausta cicuta emoriebatur. Aquæ in sacris literis figura sunt tribulationum, (vnde Psalter: *Intrauerunt aquæ vsque ad animam meam,* id est, tribulationes) has Deus, sincerus ille animarum nostrarum sponsus adhibet, quo earum fidem & patientiam exploret: quæ si constantes & fideles fuerint, nihil eis obstant, sed profunt quam maxime; at si adulteræ, & infideles, & mundanæ, quamprimum emoriuntur, impatientes sunt & blasphemæ.

Ne cogites igitur Christiane, dum Deus tribulationes tibi immittit, tui tentandi & torquendi gratia tantum ab illo has immitti, sed lucri faciendi. Cum David filium Absalon bello persequeretur, occidere eum volebat, sed eum dumtaxat intercipere, & in gratiam pristinam restituere. Et sane cum portis erumperent agmina, & magno in bellum imperu proruerent; duces singulos & milites coniurabat, ne puerum Absalon interficerent, sed viuum ad se adducerent, imo cum tristis necis illius nuntius allatus esset, tanto dolore affectus fuit, vt à morte haud procul abesset. Eodem etiam modo nobiscum agit DEVS, dum enim tribulationum arma in nos exacuit & vibrat, bellum quoddam pacificum gerit, in quo afflictiones vt milites sunt, constat autem illas in aciem & bellum ea conditione emitti, vt filios rebelles ac refractarios intercipient, & ad patrem cœlestem adducant, non vero vt vitam eripiant.

Mundus exæcatus passionibus, & tribulationum hostis, non aduertit Deum, bellum paternum indicere, cumque nos oppugnat, ardentes amoris sagittas eiacularus, non occidere filios, sed eosdem conuerrere & ad vitam perducere; atque hoc per leremiam Prophetam insinuat dicentem: *Ego cogito*

Deut. 5.

Deus tribulationes immittit, vt nos lucrificiat.

2 Reg. 11.

Deus bellum pacificum gerit.

Ierem. 29. cogito cogitationes pacis & non afflictionis, dicit Dominus. Id est, Non delector bello aut vulneribus, imo cum bellum suscipiendum est, aut rebelles, qui nonnunquam exsurgunt, compescendos, arma licet accingam, non nisi pacem postulo, & bellis quæ moueo, omnia tranquillitatem perducere gestio.

Deus tribulationibus conuertit peccatores. Aduersitates igitur Deus velut arma adhibet, quibus peccatores conuertat; licet enim nonnulli solo Dei amore ad virtutem moueantur, plurimi tamen non nisi baculis & violentè eodem compelluntur, in quo mulieres Ægyptias imitantur, quæ cum à Pharaone mandatum accepissent, omnes masculos Hebræos recens natos occidendi, tam impium & horrendum scelus detestata, dixerunt: *Non sunt Hebrææ sicut Ægyptiæ mulieres, ipsa enim obstetricandi habent scientiam, & priusquam veniamus ad eas, pariunt.* Ecce discipulum Ægyptiæ non pariunt sine obstetricæ, & Hebrææ iisdem non indigent. Tribulationes autem obstetricæ cœlestes sunt; mundanæ vero animæ mulieribus Ægypti similes sunt, quæ sine huiusmodi obstetricibus parere nequeunt; sed iustorum vltro, instar Hebræorum, sine illis parere norunt. Ecce igitur vt anima Archisynagogi, tribulationibus obstetricantibus egregiam illam vitæ mutationem pariat, & Christum adoret.

Exod. 1. *Et adorabunt eum.* Miser ille Princeps ærumnis & afflictionibus oppressus, lacrymans, gemens, & suspirans quamprimum vt ad Christum accessit, eius se pedibus aduoluit, & adorabat dicens: Mundi saluator, vere Israel Messia, filii Dei omnipotentis, patris afflicti afflictione tangere, tuam ecce opem imploro, in brachia me tua conicio, benignitatem deposco; benignum te igitur exhibe. Vnicam habebam filiam, Domine, facultatum hæredem vnicam, vitæ delicias, & heu sorti meæ iniquidens mors, hanc mihi abstulit, sed hanc, si velis, posse te suscitare scio. *Veni igitur & impone manum tuam, & uiuet.*

III. Magno ecce loquitur affectu, tria; profert, quæ vel ferreum ad commiserationem promouere cor potuissent, primo filiam sibi vnicam esse, & omnium facultatum hæ-

Tom. 2. Pars Æstina.

redem. Deinde eam duodecennem fuisse, pene nubilem, & opulento aliquo conuubio proximam. Postremo, iam in extremis illam agere, vt Marcus & Lucas, ait & mortuam vt Matthæus. Ait siquidem Marcus. *Marc. 5. Quoniam filia mea in extremis est; & Lucas Luc. 8. deinde: Quia unica filia erat et fere annorum duodecim, & hac meriebatur; Sed addit Matth. Filia mea modo defuncta est, sed veni.* In quo nulla inter Euangelistas discrepantia aut contraddictio; non enim hic repugnat in extremis esse, mori, & mortuam esse, sunt enim hyperbolice patris huius locutiones, quasi dixisset, adeo ægram illam domi reliqui, vt non dubitem quia iam mortua sit, vel fortitan hac exaggeratione vsus est, vt eo facilius Christum ad commiserationem, & opem ferendam excitaret. *Domine filia mea modo defuncta est.* Ecce nuntium mortis, tam iuuenes, quam senes eodem moti discrimine, cum puella hæc in ætatis flore hinc abripiatur: & vt vasa lutea casui & fractioni obnoxia sunt, tam noua quam vetera; ita & omnes homines sine vlllo discrimine mortales sunt, eandemq; fortunam subeunt iuuenes quam decrepiti, & Paræ tyrannidi omnes promiscue subiecti sunt. Si figuli officinam ingressus, variis vasis inspectis, tam recenter compactis, quam aliis iam olim efformatis, his maioribus, illis minoribus, pereres, eequodnam horum omnium primum rumpendum esset, responderet haud dubie, quod prius ad terram deciderit. Ita de hominibus in vasta mundi huius officina commorantibus sentiendum, & credendum, priusquam hunc vitam amissurum, non qui alios ætate præcedat, sed quem sinister aliquis & infelix casus ad sepulcrum primo traxerit. Sane mundus hic officina figuli est, nos vero vasa fragilia. Vnde Psalmista: *Tanquam vni figuli confringes eos, & Apostol. Habemus thesaurum istum in vasis fictilibus.* Atque ideo mirandum non est, si mors senectutem expectare nescia, in iuuentute nos hinc abripiat.

An non iniustus & nequam ille dicitur esse, qui postquam pecuniam ab aliquo credito & gratis accepisset, ita vt nullum fœnus aut lucrum soluere teneatur, eandem

Bbb repeti-

repetitus reddere detrectaret? Certe hoc vitæ tibi spacium Deus concessit, & gratis quidem, vt in rem tuam eodem vttereris, ipse autem creditor est, quem nemo fallere aut circumuenire posset, qui iure suo vsus à te mutuarum, fortasse citius quam credebas repetat: tuum non est irasci aut detrectare sed hilari ac laeto animo naturæ debitum, auctori naturæ persolvere. Mors igitur communis est, & illius recordatio admodum necessaria.

Simile.

Apes cum magno impetu relictis alueariis in aerem apertum volitant, & magno exiguo in corpusculo furore inter se bellum gerunt; quamprimum vt glebas aliquot terræ in altum iecerit, motus illos intestinos & ciuiles compescit. Ita, cum bella domestica violentius insurgunt, cinerum, in quos cõuertemur, memoria, & assidua mortis recordatio, omnia pacare omnesq; animæ motus poterunt compescere. Omnia hæc occasione filiarum huius mortuæ dicta sunt.

Multæ filiarum pereunt ob paruitates.

Filia mea modo defuncta est. Ecquoniam hodie filiarum, non corporali, sed spirituali morte emoriuntur, parentibus nequidquam de his sollicitis, aut Deum vix vnquam pro illis exorantibus; qui è contra sæpe ruinæ earum & interitus, nimiam illis libertatem & luxum concedendo sunt occasio. dicendo insuper, licet stolide admodum & imprudenter, hoc esse ad ciuilitatem morum addiscendam & inter mundanos agendum imprimis necessarium. Nimia Dinæ Jacobi filiarum libertas pudoris amissi & Sichimitarum excidii causa fuit: nimia quoque filiarum hodie libertas in causa sæpe est vt ruinam tam ipsarum aliarum sodales incurrant.

Gen. 34.

Filiarum libertas noxia.

Filiarum libertas noxia. Filia Loth, honesto & sancto loco natæ, & patriarcharum affines, quod nimia forsitan libertate in Sodomis, Sodomis inquam, omnium scelerum colluie, & abominationum seminario, essent educatæ, tum sibi honorem imminuerunt, tum sempiternam parenti infamiam, quod incestuoso cum illis concubitu commistus sit, inusserunt. Ita plurimæ filiarum familias, quod nimia libertate gaudeant, & in mundo qui vitiorum & luxus academia est, assidue agant, sæpe numero in interitum delabuntur, & sibi, parentibus, vniuersæque

familia ac stirpi indelebilem infamiam maculam affricant quæ omnia, pro dolor! sapientibus patribus imputari debent.

Quos proinde Israëlitis illis similes esse dixerò, de quibus Ezechiel, qui cum barbaros, filios & filias idolo Molochò immolantes viderent, adeo vt iugulatos flammis absumendos traderent, ipsos imitati sunt, non quidem flammis filios absumendo, quod horrendum illis & nefandum videbatur, sed non nisi per ignem traducendo diisque offerendo, qui quamuis ita non morerentur, vltulabantur tamen non nihil, & terra fuligine tincti egrediebantur. Multi ad hunc modum patres filias suas non omnino damnatis & mundi dissolutionibus immolant, sed per vanitates sæculi easdem solum traducentes, deteriores, turpiores, malos edoctas mores & aliqua infamiam fuligine tinctas domum recipiunt, adeo vt meretricio (etsi non vero) nomine male apud cordatos audiant.

Parentes Michæ Ephraimæ sacerdotis inter ceteras facultates, legarunt ei idolum quoddam & simulacrum, quod ceteris illis opibus carius habebant: sed hoc illi interitus & destructionis domus & facultatum direptionis causa exstitit. Ita multi parentes, quod filiam lubricam & dissolutam, & luxui deditam habeant, credunt eo illam citius matrimonio iungendam, sed, quæ eorum infamia & stoliditas, non aduertunt ab idolo hoc & sibi & vniuersæ familiae interitum imminere.

Herodias pellex illa regia, Herodi dilu-
luto gratiorem fore credebat filiam, si scite tripudiarer, & omnia tripudiorum genera calleret, sed hoc mortem illi & interitum attulit. Parentes quoque hodierna die magnos & intolerabiles sumptus præstant, vt filiarum in mundi schola in omni vanitatum genere erudiantur, sibi que persuadent, quod tripudiarer, garrirer, & fuscata quadam verborum venustate vti norint, omnium illas linguis celebrandas; sed hæc omnia infamiam eis maculam sæpe affricant, & famam sinistram concitant. Nolo quidem filias esse stolidas & fatuas, sed

sed pudicas, non illis vt monasticam profiteantur auctor sum, sed vt modestiores sint, neue ita dissolutæ & mundanæ.

Varia filie perditæ quæ in S. Scriptura mentione. Quoriam, Deus bone, filias in Sacris literis perditas legere est? an non Dina Iacob & Lia filia, quod curiositate ducta alienigenas videre cupisset, a Principe deflorata est? filia Chananæ, ob sinistra maris dogmata a dæmonio excruciatæ est. Herodjadis filia tripudii & aulicis vanitatibus assueta Prophetæ mortem afferri curauit, & similem ei deinde Deus in vindictam intulit. Et ecce hic etiam principis filia mortua describitur;

Matth. 15. *Filia mea modo defuncta est.* Princeps igitur postquam Christo filia mortem aperuisset, ita eiusdem casu perimorus Dominus fuit, vt eum cum discipulis fuerit domum vsque secutus. Multis comitantibus Archi-

Magna turba eomirante Principis huius domum Christum ingressus est. Domorum secularium frequentatio noxia Sacerdotibus. Synagogi domum ingreditur, non solus, sed cum discipulis, & patre presente, vt doceat, indecens esse ac minus consentaneum, Ecclesiasticos domos subire mundanorum, in quibus mortuæ sunt filia, licet etiam miraculum circa illas patrandum foret, nisi presente patre & aliis arbitris. Scandalizati olim sunt Apostoli, cum Christum solum cum Samaritana agentem viderent, quamuis media die omnium in oculis, & in agro: quanto maiori igitur scandalo exposita sunt colloquia illa clancularia Sacerdotum cum mulieribus Samaritanis, id est, mundanis, in cubiculis occlusis, de nocte, sine arbitris & testibus: equidem nefas hoc esse duco, & assiduas hæc frequentationes & visitationes velut noxias & perniciosas damno. Imo nec ipse Dei filius principis domum, vbi filia est licet defuncta, solus intrare voluit.

Christus in huius principis quod Sacerdos esset, domum ingredi- tur. Mirum profecto, Dominum principem hunc quamprimum sequi, & domum illius subire; cum tamen a Regulo Capharnaita id ipsum rogatus non modo non facere detrectarit, sed etiam coarguerit, dicens: *Nisi signa videritis.* Sed duas ob causas id ipsum præstitit. Primo, quod præcipuis Iesu inimicis esset, vt pote Phariseorum princeps; hunc igitur vt sibi amicum reddat, vltro in domum illius ingressus est, coram illo miraculum edidit, filiam ad vi-

tam reuocat, & sibi beneficio collato deuicit, nosque eadem opera edocet inimicos esse diligendos, inque illos beneficia conferenda. Secundo, quod Sacerdotum princeps esset, quem proinde colere & beneficiis demulcere voluit, vt ad oculum demonstraret esse Sacerdotes honore & cultu prosequendos.

Legq olim cautum fuit, vt Sacerdote domum aliquam ingressuro, eadem prius mundaretur, & ab omnibus sordibus purgaretur. è quo colligere erat, quis honor veteris Legis Sacerdotibus officij & muneris sacri intuitu, deferendus esset. Quanto vtro maiorem Sacerdotibus legis Euangelicæ deferretibus oporteat. Si Reges, Angeli, imo Deus ipse non debent honorari debet; Sacerdotes profecto non lectus, atque ipsi honorandi sunt, quod Reges, Angeli, imo dii quidam in Sacris litteris appellentur. Hac igitur de causa Christus principis Sacerdotum ædes sebit, vt filiam ad vitam resuscitaret.

Et cum ingrederetur domum laici. Christus igitur Pharisei domum cum ingressus esset, & tibicines audiret, & homines interius magnum excitarent strepitum; omnibus quamprimum vt egrederentur præcepit. Domum hanc introeunti sexcenti sese conceptus offerunt; primo non possum quin domesticorum horum demirer vesaniam, qui in domo luctus adhibent tibicines, & in morte miscant Musicam: quod tamen non immerito reprehendit Eccles. *Musica in luctu importuna narratio.* Palatium laici, vera mundi imago est: quamuis enim in mundo varia quotidie sint funera, & plurimi obeant, lasciuire & ineptire tamen alij non desinunt: ipse quin etiam mons quidam Caluarie est, in quo CHRISTO in cruce moriente, filii DEI in ærumnis sunt, Iudæi & milites aleis tempus terunt. ipse denique regnum Babylonium est, in quo aliis in fornace æstantibus & morientibus, alij ad sambucæ & fistulæ sonitum exultant & idola adorant. Secundo, cum tibicines & cornicines quos in domo viri principis & sanctitatis studiosi, Sacerdotis & Pharisei video, attentius considero, ipse mihi persuadeo non temere hos

Cur tibi-
cines in
funere.

Mundus
Christi o-
pera ex-
plodit.
Iob. 12.
Psal. 58.

Cur Chri-
stum mū-
dus irri-
deat.

aduocatos nec sponte aduenisse, imo crediderim veterem Thracum hic consuetudinem renouatam, qui in liberorum natiuitate plorabant, in funere autem ingemiscabant. Aliam tamen rationem assignat Theophylactus, solitos scilicet Iudæos in morte filiarum, quæ virgines hinc decedebant, quorum virginitatem testaram facerent, eisdem tibicines & citharædos in funere adhibere, quos si nuptias iniisset, habuissent. Plurimos autem hic fuisse certum est, quod filia principis esset, quemadmodum & diuine aliquo defuncto plurimæ pulsantur campanæ. Crediderim potius musicos hos & tibicines in funeribus inductos, ut ferale lugubrique cantu & nœnia ad luctum composita, omnes ad dolorem & luctum excitarent, suspiria & lachrymas elicerent. Hos tacere iubet Christus, & domo exegit, seseque ad filiam excitandam accingit, sed deridetur, exsibilatur, omnesque eum insanire credunt.

Et deridebant eum. Mundus Christi opera exsibilat, illius doctrinam explodit, seruumque Dei gesta vitamque subsannat. *Derideretur enim iusti simplicitas,* ait Iob; sed à te quoque vicissim deridebuntur Domine. *Tu Domine deridebis eos.* Omnes Christi paupertatem, nuditatem, humilitatem, crucem, mortem, omnia illius mysteria derident: *Omnes videntes me, deriserunt me.* Omnes, inquit, milites Herodis in palatio, Iudæi in cruce, Gentiles in Euangelij annuntiatione, hæretici in Ven. Eucharistia, maledicti Cham, qui nuditatem patris vestri Noë irridetis: Scelesti Semei, qui contumeliis & iniuriis, & lapidum imbrem innocuum Dauidem prosequimini.

Mundus Christum irridet, quod aliam viuendi rationem confectetur, quod alio loquatur idiomate, quod non eiusdem sit ingenij, quod viuentes mortuos, & mortuos viuentes appellet: *Sente,* inquit, *mortuos sepelire mortuos.* Quid ais Domine? quos mortuos dicis, adhuc in vita sunt; & quos viuos credis, mundus ut mortuos habet, uti hoc loco: *Non est mortua puella, sed dormit.* Quid hoc audio, Domine: omnes te haud dubie irridebunt. Dormire illam asseris, & ve-

re mortua est; testatur & pater: *Filia mea modo defuncta est.* Ridet auditis hęc paradoxis mundus, ridet ea quæ nunquam ante vidit vel audiuit; quod egregia figura manifestum faciam.

Sara nonagenaria cum ab Angelo intellexisset, concepturam se filium, ridere effuse cœpit, imo omnes sibi corrisuros ait: *Omnia que viderit me, corridebit mihi,* quasi diceret, visum nõ est hæcenus, nonagenariam, qualis ipsa sum, circa vitæ vesperam, concipere & fœtum edere, atque ideo omnes non immerito ridebunt. Paradoxa sc. sunt; atque ideo mundus Dei ridet opera, quæ cum intelligere nequeat, sannis excipit. Ridet item Dei opera mundus, & Sanctorum, quia repugnant & aduersantur malæ eorum viuendi consuetudini.

Lusit non infcite in furem quandam olim Demosthenes, qui nocturnas illius lucubrations iniquo ferret animo; *scio,* inquit, *me tibi molestum esse, quia noctu lucernam accendo;* quod nihil adeo fures oderint quam lumen. Ita quoque dicendum, improbos iustorum ideo vigiliis, orationibus, ieiuniis & penitentię insultare & explodere; quod de nocte, id est, in vitæ huius tenebris & viriorum caligine boni exempli candelam accendant. Atque ideo de illis dictum olim à Christo: *Vos estis lux mundi.* Christus igitur irridetur, & deridebant eum. Sed risus hos relinquamus & reliquam Euangelij partem prosequamur, quæ miraculum de Hæmorrhœissâ persanata continetur, & hæc secunda orationis parte prosequemur.

Christus igitur cum principe iter ingressus filiam illius resuscitaturus, aliam mulierem obuiam habuit, sanguinis fluxu iam à duodecim annis laborantem: dicebat hæc autem intra se. Beatam me si vel simbram vestis illius tangere possim, mihi quippe persuadeo, quamprimum me sanitati restitutum iri. *Et ecce mulier, quæ sanguinis fluxum patiebatur, duodecim annis accessit retro.* Multis in mentem venit, idque antiqua traditione relatum est, mulierem hanc Veronicam nomine dictam esse. Ambrosius Martham Lazari sororem eam esse voluit; sed crediderim cum Eusebio libro 7. historiae Ecclesiast.

Gen. 21.

Demo-
sthenis.
Apophtegma.

V.

Lib. de Sa-
mer. cap. 5.

Ecclesiast. cap. 14. & Sozomeno lib. 5. cap. 27. mulierem hanc Caesarea Philippi oriundam fuisse, quae quo perpetuam recepti à SALVATORE beneficii memoriam ad posteros transmitteret, ante domus fores aeneam statuam ad SALVATORIS formam erigi iussit, ad cuius basim flos deinde enatus est, qui non nisi ad fimbriam vestis excrefcebat, atque is tantae efficaciae & energiae, ut omnia morborum genera persanaret. Refert autem historia Tripartita, impium Apostatam Iulianum statuam hanc comminuisse, suamque loco eius erigi iussisse. Sed hanc Deus iniquitatem ac nequitiam non ferens, fulmine vibrato eandem ad terram deiecit.

Lib. 6. c. 4.

Mulieris huius afflictio. Leuit. 15.

Graviter mulier haec cruciabatur, & non parum affligebatur. Primo ob ipsum morbi genus, quod vehemens erat, & quod Iudaei maxime exhorrescerent. In Leuitico siquidem iubentur hoc quae morbo laborant, à ceteris hominibus sequestratae vivere. Secundo ob morbi diuturnitatem, quia duodecim ipsis annis hoc morbo laborauerat. Tertio, quod varia adhibita medicamenta in vanum cederent, imo quotidie morbus ingrauesceret. Quarto denique, quod omnem substantiam in medicos impendisset, & frustra quidem: nam hoc illi dedere medici, quod multos perpessa fuerit cruciatus, omnem amisisset substantiam, & morbus magis magisque increuerit. Vexata igitur & afflictione exstimulante, quin & viva fide confirmata, Christum accedit dicens: *Si tetigero tantum fimbriam vestimenti eius, salua ero.*

Detestandus Caluini error.

Hic sudat & mire se torquet miser Calvinus, sciens hinc nos reliquiarum sanctarum cultum & venerationem adstruere. Ait igitur, effugij quaerendi gratia, mulierem hanc, inconsiderato quodam zelo, (eius ut adhibeam verba) fimbriam Christi tetigisse, atque ideo superstitionis exercitae eam aliquatenus ream esse. Et quamuis, inquit, fimbriae tactu sanitatem consecuta sit, singulare quiddam fuit, neue ideo in exemplum trahendum, aut consequenter hinc eliciendum, simile quid in sanctorum reliquiis posse iam contingere. O spiritum inferno &

dæmone progenitum! Omnes ecce Euangelistae hanc circumstantiam diligenter obtinuerunt, dixisse nimirum illam: *Si tetigero tantum fimbriam vestimenti eius, salua ero:* quo fidem illius celebrent & deprædicent; & impudens ille impostor, indiscretam illam appellare non veretur. Christus fidem illius laudat & probat non re ipsa modo, sed & verbis: *Fides tua te saluam fecit;* & Antichristus Calvinus eandem carpit, & superstitionis accusat.

Clamet, insaniat, bacchetur, efferafcac hic tempestas illa religionis, & iuratus omnium Sanctorum rerum sanctarum, & praesertim reliquiarum reliquiarum hostis Calvinus, hinc tamen, uti & ex aliis cultus ad plurimis Scripturae locis, Ecclesiae dogma destruitur. sanctarum reliquiarum cultu & honore, adstruere & stabilire possumus, quarum tactu & aspectu plurimi sanitati pristinae restituti sunt: Si enim sudaria & semicinctia Pauli ægros sanarunt, cur ossa & aliorum Sanctorum, ut Apostolorum, Martyrum, Confessorum, & virginum reliquiae, eandem vim non habeant? Si veteres illi Christiani Ephesij tantum cultum honoremque sine vlla superstitionis aut idololatriae nota, sudariis Apostoli, uti ex Apostolorum Actibus apparet, exhibuerint, ut varia iisdem morborum genera depulerint; cur igitur ossa & vestes, in quibus Spiritus sanctus tot annis commemoratus est, & tot mirabilia produxit, non venerabimur?

Sanctorum

reliquiarum

cultus ad

struitur.

Apostolorum

Actibus apparet,

ut varia iisdem

morbis

depulerint;

cur igitur ossa

& vestes,

in quibus Spiritus

sanctus tot annis

commemoratus est,

& tot mirabilia

produxit, non

venerabimur?

Cadaver mortui quamprimum ut ossa Elisæi Prophetae tetigit, in pedes stetit, & cum aliis fugam iniiit; & Apostolorum aliorumque Sanctorum reliquiarum tactu à morbis sanari non poterimus? Sed opinionem nostram confirmans Hieronymus, in vita Sancti Pauli Eremitae ait, Antonium pluris facere solitum, tunicam Sancti Pauli è foliis contextam, quam omnes Cræsiopes aut regias facultates. Et ecce Hamorrhoidis reliquiarum Sanctarum virtuti potentiaeque innixa, tactu se vestis Christi ab insanabili morbo liberari posse credit.

VI.

Euangelista Marcus mulieris huius miseriam & calamitatem exaggeraturus, ait omnes eam facultates in Medicos, & quidem

Bbb 3. frustra.

frustra effudisse. Verum igitur Proverbium est: *Qui medice vivit, misere vivit.* Curent igitur medici, & dent operam ne suis pharmacis, carapotis, cœliis, aposeumatibus, pilulis, rhubarbaro, aliisque tum simplicibus tum compositis, quæ agris præscribunt, naturam vel debilitent, vel etiam penitus extinguat, ne in supremi iudicij die, homicidij & cædis rei ob plurimos quos perperam medicando ad Tartara transmissere morbos cotam Deo acculentur. Quænam illa inhumanitas & effera crudelitas, tortori ad necem inferendam pretium persolvere, & medicos luculenta mercede accepta, velut ingrattissimos mortalium, hominibus mortem accelerare.

Dio Nicelii in Adriano.

Xiphilinus, teste Dione, cum videret Adrianum Cæsarem in extremis esse, medicorum imperitiam coarguens, iisque optimi Imper. mortem ascribens, ait: *πολλοὶ ἰατροὶ βαπτίδια δόσαντες*, id est, Medicorum multitudine Cæsarem perdidit. Et sane simile quid in Græcorum senariis legere est:

Πολλοὶ ἰατροὶ ὄσαν δὲ μὲν δόσαντες, id est, Medicorum plurimorum visitatio me perdidit.

Pausaniæ apophth.

Interrogatus olim à Medico Rex Pausanias, cur nūquam ægrotaret, & optima semper esset valetudine: respondit: *Quia te medico non vror;* cui medicus, cur autem coarguis, cuius nunquam expertus es scientiam vel artem? Rex ait, nec si expertus essem, te coarguerem, non enim superstes essem. Insinuare volebat, medicos vt plurimum mortem hominibus adferre solere.

Anabaptistæ medicinam damnant.

Hinc etiam Anabaptistæ medicinam reprehendunt, cuiusque vsum suis interdunt, inducti ad id etiam exemplo regis Afa, quæ quod medicis se crediderit, reprehendit Scriptura, sed mera hæc insania est, nam ait Sapiens: *Honora medicum propter necessitatem;* designare volens, opus esse medicina, quam ab altissimo conditam ait, & *quam vt sapiens non abhorrebit.* Equidem medicos necessarios esse dico, sed culpandos illos; qui facultates exsugunt, nec vllam agris opem adferunt; quales hi, qui Hæmorrhoidiam opibus orbarunt. Sed hæc facultatum amissio vitam ei à Domino impetrauit.

Eccles. 38.

Themistocles Atheniensis patria extorris, & omnibus facultatibus exutus, ad regem Persarum se contulit; cumque mensæ regis cum filiis assideret, dicere cœpit: *Persæ tantum filij, nisi perissemus.* Idem dicere hæmorrhoidia potuit; perierat siquidem, si diuitia, quas in medicos impendit, non perissemus. Absque his enim si fuisset, nunquam esset sanitatem consecuta; & certo cœtus perissemus, nisi ita perissemus.

Cæterum mulier hæc iam senior & grandæva suum negotium agit, & de sua ipsius sanitate sollicita est, inter turbas & populi multitudinem agens; sed filia principis patrem habet, qui causam illius apud Dominum agat; quod filiarum non sit, quamvis sanitas, & valetudo in discrimen adducantur, discurrere, per contubernia agere, & negotia propria tractare: sed verulis hoc vitæ non vertitur, nec tantum periculum includit. Quare scite & apposite Hebræi lingua sua puellam *Alma* vocarunt, quod tantundem est, ac si dicas abscondita: quod nullus haberi thesaurus queat diligentius, qui & maiori cura debeat asservari, quam puellæ honor & pudicitia, quod plurimi eidem fures insidantur.

Dilectus ille in Canticis cum Sponsa agens de sorore illius ait: *Quid faciemus sorori nostræ in die quando alloquenda est;* (quo loco *alloqui*, tantundem est ac nubere, vt ostendat, prius filias viris aut fœminis suspectis loqui non debere quam nupserint. quasi diceret: Primum filia cum viro colloquium sit in die nuptiarum. Vnde Sapiens quidam ait non nisi ter in vita filiam egredi debere, primo vt baptizetur, deinde vt nubat, ac postremo, vt sepeliatur. Ipse quoq; sponsus subnectit quamprimum. *Si murus est, adificemus propugnacula argentea:* non nisi de muro, propugnaculo, claustroque hic sermo est, quæ impediunt responsa hæc egrediantur.

Filiam expressuri hieroglyphice veteres pinxerunt ad latus eius dextrum draco nem, & ad pedes testudinem; draco qui visus acutissimi est, denotat custodiam & vigilantiam, testudo vero quæ tardigrada & lenta est, solitudinem, hæc enim nunquam

Plutarch. in Themist. tom. 1. & tom. 2. in Apophth. Græc.

Filia non discutiatur

Cant. 2.

Filia non nisi tertio egrediantur.

Puellæ hieroglyphicum.

domo

domo egreditur, semperque captiua detineatur. Huc alludens in canticis sponfus inuitat dilectam suam vt columba inftar in foraminibus petrae sese abdat ac deliteat. *Amica mea, columba mea in foraminibus petrae*; quasi diceret; Mundanarum mulierum est in mundo agere, per plateas ac vicos discurrere; at te o amica mea, quae aliam viuendi rationem confectaris, auis instar in nido abscondi, & cubiculo egredi non oportet.

Inter ceteras beati viri felicitates & cordatae mulieris dotes hanc recēset etiam Psalmista. *Vxor tua sicut vitis abundans in lateribus domus tua*. Id est, Beati se dicere maritus is debet, qui frugi & sedulam vxorem, quae domo raro egrediatur, nactus fuerit; e contra vero infelicem se ille, cuius coniux vaga, lubrica & discutrens.

Gen. 18. Angeli quos Abraham hospitio receperat cum vxorem eius & matrem familias non viderent, perebant quamprimum, *Vbi est Sara vxor tua?* Erat quippe Sara, quamuis iam vetula adeo solitudinis & quietis studiosa, itaque contubernia sociarum perosa, nullum vt praeter maritum videret; & eum peregrini & externi domum illius diuerterent, cubile solitaria ingrediebatur, omnium conspectum, imo & Angelorum declinans.

Exod. 22. Israelita dum Aegypto egredierentur, vasa argentea & aurea ab Aegyptiis mutati sunt; inter caetera autem voluit Deus, vt mulieres non nisi a vicinis & hospitibus mutuo sumerent; non longius enim quam ad vsque vicinarum domos se conferre debet mulier. Ita non immerito laudatur prudens & cordata Iudith, quod in domo abdito secretum sibi construxerit, raroque in publicum prodierit. Aequum enim & decens fuerit, foeminam cordatam & moratam rarissime foras prodire, & solitudinem consecrari, & praesertim iuniores; senioribus enim tantum non immiperet damni vt in haemorrhoida hac videre licet, quae inter populi turbas apparet, frequentiam non curat, & pro sui ipsius sanitate deprecatur.

Et ecce mulier qua sanguinis fluxum patiebatur. Hanc Euangelista omnes facultates im-

pēdisse ad sanitatem consequendā testatur; atque hac ratione in mundo viuatur. Mundani impendunt omnia vt quietem aliquam diuites & voluptatem in mundo inueniant, & nullā reperire queunt; mundus siquidem latro est, qui diuites perdit, & pauperes contemnit, quod egregio Diogenis responso faciam illustrius.

Rogabatur hic a quodam quomodo se gereret Dionysius tyrannus cum diuitibus, ait, vt aliquis cum vasis; euacuat siquidem plena, & vacua abiicit, testis primo fit miser ille prodigus, qui dissipauit omnem substantiam suam, & deinde Lazarus; de quo scriptum est, *Et nemo illi dabat.*

Cum propius haemorrhoidiam intueor, eiusque colorem considero, imo & pulsus tango, ex morbi illius symptomatibus, quamprimum iudico, magnorum illam prauariicatorum imaginem gerere, illorum inquam qui peccata peccatis accumulunt, & criminum nouorum quotidie se reos constitunt, iuxta verba illa Prophetae, *Sanguis sanguinem teigit*. Atque vere fluxu sanguinis laborare dicendus est spiritualiter, vel qui pluribus addictus est peccatis, desiderijs prauis in omnibus morem gerens, vel qui praua vitij cuiusdam consuetudine intransuersum actus, in ipsum saepius prolabitur, & eidem affuescit; vterque enim passionum suarum & cupiditatum mundanarum dysenteria laborat. Caeterum mulier haec duodecim ipsis annis in hac aegritudine permansit, quod qui continuo sanguinis fluxu laborent, id est, qui vitij suis iam longa consuetudine affueuerunt, & difficulter admodum sanitati restituantur, & non nisi magno labore ad iustificationem redeunt; admoneri & corripi quidem possunt, sed non nisi aegre conuer- ti & corrigi.

Galba orator disertissimus eum coram Augusti Caesare peroraret, ac saepius inter dicendum oratione ad Augustum conuersa repeteret, *Corrige, si quid peccaui Auguste*; respondit lepide Augustus, *Ego te mouere possum Galba, corrigere non possum*: ad gibbum quem dorso gerebat, quique ei naturalis erat, tacite alludens: huius moneri quidem

Mundus
diuites
perdit.

Os. 4.
Mulier
haec haec
haemorrhoidis
sa peccata
tores de-
notat ma-
iores.

Caesaris
Augusti
dicterium.

dem, sed corrigi, id est, tolli ille non poterat. Idem de peccatore dixerit, qui in peccatis inueteratus, & longa quadam consuetudine incuruatus, admoneri quidem potest, sed humane loquendo corrigi nequit: Christus accedat necesse est, & miraculo quodam curet, ut hanc sanguinis fluxum mulierem.

Et ecce mulier qua, &c. Ecce iterum novos conceptus. Vtula hæc, quæ omnia sua in medicos & medica sine vlla ope aut sanitatis recuperandæ spe impendit, si propius intueri quis desideret, legem veterem ad amissim repræsentat, quæ omnia bona sua, fidem, Sacramenta, mysteria, caeremoniasque infumebat & absumebat, nullum tamen peccatorem sanare, vel peccatum aliquod penitus auferre poterat. Ostendit Deus olim Mosis rubum in deserto ardentem, non tamen vstulatum, visio hæc, etiam iuxta Hebræos, denotabat Iudæos à barbaris quotidie diuexari, & spinarum aculeis compungi, qui grauius illis infligebant vulnera, sed simul etiam ostendebat, omnia hæc tormenta nullum iis detrimentum aut læsionem adferre posse; sed honorum iis prosperitatisque occasionem fore. Verum aliud hic intelligit Ven. Beda, creditque flamma hæc legem veterem, quæ deinde in forma ignis in monte data fuit, denotari: quæ quamuis peccata, (quorum symbolum sunt spinæ) prohiberet, eadem tamen non auferebat: necesse siquidem erat Deum descendere, qui eadem succenderet, id est remitteret. Talis scilicet morbus talem requirebat medicum, atque hæc occasione mulieris nostræ, quæ sanguinis fluxum patiebatur.

Hæmorrhoidis Cum morbum hunc eiusque diuturnitatem considero, crediderim hæc denotari signat peccatorem in vitiis obduratum quo nihil in mundo ad sanandum haberi potest difficilius, Deoque inuisus. Deus Ezechielis templi sui abominationes ostendere volens, ad templi ostium eum deduxit, & eius in introitu idolum ei monstrauit, quod idolum zeli appellabant quod amantes zelo succenderet, (hic passiones amorosæ denotantur;) Paulo ulterius thus eidem adolentes;

deinde ostendebat ei mulierculas plangentes Adonida, & sedentes quidem; ecce prauæ consuetudinis imaginem. Cum vero & longius eum deduxisset, ostendit illi fenestras quosdam, tergum altaribus obuerentes, & flosculos naribus applicantes, ecce complacencia & delectatio, quam è delictis suis hauriunt peccatores: tum vero peccatum abominandum & detestabile esse solet, cum praua consuetudine inueteratum est, & ipse sibi peccator peccando placet!

Doctissimus Rupertus idem hoc esse ait cum eo, quod Propheta Amos sub aliis dixit inuolucris, *Super tribus (sceleribus Moab, Edom, Israel, Iuda, &c. Et super quartum non conuertam.* Primum peccatum in desiderio & voluntate est, quando scilicet malum desideratur, & consensus extorquetur. Secundum, quando in opus transit. Tertium, quando eidem homo assuevit: denique quando quis peccato delectatur, sibi; in eodem placet, ipsumque etiam cum vitæ discrimine propugnat. hoc demum fugiendum est, nam extremam animæ afferre perniciem solet.

Video in Ezechiele prodeuntem emiaus virum, legati officio fungentem, lineis vestitum, calamario instructum qui in mandatis habebat, singulos qui neci eripiendi erant, signo Tau notare, cæteros vero omnes morti tradere. *Senem, inquit, adolescentem, & virginem, paruulum & mulierem interfice usque ad internecionem.* At hæc strages à senioribus initium habuit, *Caperunt ergo à viris senioribus.* Senes hi inueteratos illos peccatores, quique in peccatis canescunt, denotant; ab his ut plurimum velut à scelestissimis Dei iudicia incipiunt; & sane morbi hi incurabiles sunt, qui ut sanentur, miraculis opus est, ut in hac hæmorrhoidis cernimus.

Vidistis duodecennem mulieris huius ætatis consuetudinem, sed eandem restitutam valiosam multitudinem iam in scenam producam. Ecce eam tangit, ille conuersus ait, *Quis me tetigit?* non quod ignoraret, à quo tactus esset, sed ut hocce miraculum ad Dei gloriam, propter Principis fidem, & mulieris curationem, mai-

Exod. 3.

*In Cōmen. 3
Exod.*

Ezech. 7.

Miraculo.

lofa mul-

eris huius

sanatio.

maai-

manifestaret: ipsa igitur tremens & paucens, quasi commissi sacrilegii alicuius rea, vt Chryostom. ait, illius pedibus aduoluta, & admissi veniam petens libere professa est, se tetigisse. Sed saluator, qua erat benignitate & clementia, eandem consolatus, a morbo etiam eadem opera liberavit. *Et salua facta est mulier ex illa hora.* O curationem admirabilem! o medelam hactenus inauditam! Tibi hic o natura, illud id Saluator, neque enim ipsa imitari posses, neue huc medicina Hypocratis attingere, qua non nisi successiue & multis adhibitis medicamentis sanat.

Duo medicinae praesides.

Aesculapii Dei medicinae praesidis imago.

Atque ideo duos medicinae praesides pinxerunt veteres, Mercurium & Aesculapium, atque in eorum imaginibus pingebant quidquid ad sanitatem tuendam foret necessarium. Vt autem de Mercurio taceam, pinxerunt Aesculapium, imaginem pulcherrimam mulieris alatae & lauro coronatae, & pileo rectae, manu praeferentem. Nodosum adhuc gestabat sceptrum quod serpentes varii ambibant, ad pedes vero noctuam & gallinam habebat. Caterum coruus illi & draco immolabatur: cumque Apollinis imberbis filius esset, promissam praeferebat barbam. Quibus omnibus denotare volebant, vt medicina sanitatem quam formosa mulier illa denotabat (vt qua nihil pulchrius haberi in mundo queat) conferat, variis remediis vtatur necesse est; alae autem illius diligentiam, laurus quae magnae energiae est & salutaris, herbarum & simplicium medicamentorum notitiam, pileus, caeli quod nos cooperit, eiusque influxuum, qui obseruari quam diligentissime debent, vt medicamenta applicentur, notitiam significat. Gallina commodum agrorum nutrimentum necessarium esse signabat, noctua vero, vigilantiam & studium quod bonis impendi litteris oportet, coruus e quo varia veteres auguria & prognostica colligebant, iudicium & crisin de morbis, draco denique sollicitudinem & prouidentiam erga omnia praedicta. multorum autem id annorum experientia acquiritur, nec adolescentis alicuius est medicam exercere, sed hominis barbati & prouecti. Ars namque nodos plurimos difficultates ac spinas continet, vt scepro

Tom. 2. Pars Aesculapii.

illi nodoso Aesculapii non immerito valeat eomparari. Hisce carimoniis non vitur Christus, sed statim, in momento sine aliquo ingredienti, solo suo actu, & miraculose misellam hanc mulierem sanitati restituit: *Et salua facta est mulier ex illa hora.*

Duo igitur insignia hic patrat Dominus miracula; vnum in muliere, quae duodecim annorum spatio sanguinis profluvio laborarat, alterum in filia Archisynagogi, quae iam mortem obierat: quae tantam illius apud populum opinionem excitarunt, vt omnes illum per vniuersam Iudaeam vt Prophetam suspexerint. Docemur hic opera Dei diu! Dei laudare, eiusque beneficia extollere & deprecari. Dauid quippe tota animi contentione, & omnium nervorum testudinis suae intentione, & studio quodam singulari mirabilia quae Deus in Aegypto, in mari rubro, in deserto, in terra Chanaan, tum in seipso patrauit, celebrat & extollit, quin & alios sibi, vt succinant inuitat: *Narrate mirabilia eius, & alibi, Venite & audite omnes qui timetis Deum, & narrabo quanta fecit anima mea.*

Dei laudes decantanda.

Psal. 104.

Exod. 18.

Tob. 12.

Ita Moyses socero suo Iethro omnes collatas gratias enarrauit: & Angelus id ipsum Tobiae, vt faciat suadet: *Vos autem benedicite Deum caeli, & narrate omnia mirabilia eius, sacramentum enim regis abscondere, bonum est, opera autem Dei reuelare, honorificum est.* Atque huc spectant, & huius farinae sunt vetera illa Moysis, eiusque sororis Mariae, Deborah, Isaiae, Ezechielis, Annae, Iudith, Tobiae, Abacuc, Zachariae, Simeonis, Deiparae, aliorumque cantica, ad quae vos remitto, vos autem sic me dimittite, finem hic facere.

Hoc igitur Euangelium vobis documento sit ex alterutra illius parte aliquam vtilitatem eligite. Videte honorem & cultum non animi solum, sed & corporis, quem Deo debemus, cum Archisynagogus ipsum adorans accedat, & adoret accedens. Attendite simul mortis velocitatem, eius incertitudinem, eius tamen aduentus certitudinem, discite omni illam hora & loco expectandam, cum puella haec in aetate flore, & praeter patris expectationem, moriatur. Notate etiam, quo pudore, metu, &

Ccc reue-

reuerentia peccatores sanitatis acquirenda gratia, ad Deum accedere debeant: cum hæmorrhoiſſa accedere ad Chriſtum verita à tergo hæreat, imo vix veſtem illius tangere audeat. Diſcite, qua ſit fiducia & ſpe ad Deum accedendum; qua ſit de potentia illius ſpes concipienda, cum mulier hæc certo ſibi perſuadeat, ſe ſi ſimbriam Chriſti tangere poterit, ſanguinis fluxu quamprimum liberandam. Denique hinc colligite, Dei laudes & præconia vbique locorum eſſe deprædicanda & euloganda, beneficiaque recepta celebranda.

Et quis obſecro hoc non agat? quis hic deficiat omnipotens Deus? Tua quippe mirabilia tacere, non eſt hominem eſſe, & certiffimum ingratitude argumentum. Nam & muta loquuntur vt te dilaudent, & quæ lingua carent vt tibi dent gloriam, linguam ſibi adaptant. Nos ſcilicet ad hoc obligati ſumus, imo naturalis quædam obligatio eſt, vt creatura rationis compos Creatorem dilaudet, vtque homo in æternum Dei ſui præconia celebret. Sed quid video hic ſanguiniſtuas, & filias mortuas, tot animas inquam quæ peccandi dyſenteria laborant, & iam à duodecim annis forſitan, inter quas & plurimas iam mortuas reperire erit, ſacræ humanitatis tuæ ſimbria ad illas mundandas, & omnipotentis manus ad hæc à mortuis reſuscitandas, ſufficit. Illis igitur ſanctitatem & his vitam elargire, atque omnes te deprædicabunt, mirabilia tua celebrabunt, quamdiu hic in orbe inferiori peregrinabuntur, exſpectantes interim, donec in altero

ſæculo, vbi æterna felicitas eſt, eadem affidue & continuo decantare valeant, ad quam nos deducant.

Pater & Filius & Spiritus

Sanctus, Amen.

**DOMINICA XXIV. POST
PENTECOSTEN.**

Partitio.

- I. *De nominibus Antichriſti.*
- II. *De deſolatione urbis Ieroſolymitanae & orbis.*
- III. *De Tribulatione magna in ſecundo aduentu Jeſu.*
- IV. *De abominatione Antichriſtiana generatiua.*
- V. *De Antichriſti fraudulencia.*
- VI. *De eiusdem Tyrannide.*

Cum videritis abominationem deſolationis, qua dicta eſt à Daniele Propheta, ſtantem in loco ſancto. Matth. 24.

FIGURA.

Vidit olim in Apocal. Ioannes draconem ^{Apoc. 12.} rufum, & horribilem, ſeptem capita & cornua decem geſtantem, & ſeptem coronis redimitum; qui cauda tertiam ſtellarum partem cælo detrahebat, & in mulierem omnem ſuam rabiem & furorem conuertebat. Hunc imaginem eſſe dico Antichriſti, cuius in Euangelio hodierno habetur mentio, qui que circa ſæculorum finem apparebit, vt Eccleſiæ bellum inferat, eamque perſequatur. Ipſe ſc. erit draco veneno & virulentia turgidus, ſcorpiceps, & decem munitus cornibus, & ſceptris infinitis potens, quod ſexcentas rationes & mille artes adinueniet, quibus iuſtos affigat, & in caſtes ſuos pertrahat, varias illis ideo coronas & ſceptra offeret; cauda quoque ſua cælo ſtellas detrahet, id eſt, ſexcentas animas cælo & gloriæ deſtinatas diſperdet, & in terram trahet. Tantusque illius furor & rabies futura eſt, totus vt orbis eum formidaturus ſit. Sed Eccleſiam imprimis, qua eſt mulier illa, perſequetur, & aduerſus illam omnes vires exeret. Alias nequitia & ſauitia illius partes proſequar, ſi coelitus auxilium affulgeat, & cepta noſtra Deipara benignitatis ſua ſtabro ſecundet. Quare vnanimis eſt angelicam ſalutationem recitemus:

AVE MARIA.

Tara